

ІНВЕСТИЦІЙНИЙ ПРОЦЕС НА ПІДПРИЄМСТВІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ: СТАДІЇ РОЗВИТКУ

Ефективне управління інвестиційним процесом потребує надійної методологічної основи. У наших дослідженнях ми зробили спробу вдосконалити понятійний апарат теорії інвестицій. Зокрема, для поняття "інвестиційний процес" ми пропонуємо наступне визначення:

інвестиційний процес – це неперервний в просторі і часі процес реалізації інвестиційних рішень спрямований на досягнення певної мети економічної системи, в ході якого постійно акумулюються інвестиційні ресурси і вкладаються в об'єкти інвестиційної сфери. Дане визначення вважаємо доречним як для економічних систем мікрорівня таких як, наприклад, підприємство, так і макроекономічних.

Майбутнє становище підприємства визначається і формується сьогоднішніми інвестиційними рішеннями. Щоб збагнути місце і роль інвестиційного процесу для підприємства, не можна його розглядати в повній ізоляції від діяльності підприємства загалом. Інвестиційні рішення впливають на всі інші сфери діяльності підприємства і, водночас, самі формуються під їх впливом. Такими сферами є: стратегічне планування; маркетинг; виробництво; дослідження і розробки; персонал; фінансові рішення, аналіз і звітність. Вони складають внутрішнє середовище організації.

Внутрішнє середовище підприємства зазнає постійного впливу зовнішнього середовища, в якому прийнято виділяти два рівні: мікросередовище – безпосередніх контактів фірми чи впливу на фірму (конкуренти, споживачі, постачальники, посередники, державні економічні структури, контактні аудиторії) і макросередовище – непрямого впливу на фірму (економічні, політичні, соціальні, технологічні, екологічні фактори). Тому інвестиційний процес підприємства повинен співвідноситись з процесами, що відбуваються у зовнішньому середовищі.

Інвестиційні рішення на підприємстві проходять ряд етапів, які ще іноді називають фазами, рідше – стадіями. Слово “стадія” більш вживається при

розгляді складу конкретного етапу. Найчастіше в літературі виділяють три агрегованих етапи: передінвестиційний, етап інвестування і етап експлуатації створених об'єктів. У ході аналізу моделей інвестиційного процесу, що пропонуються науковцями, нами було виявлено ряд недоліків. У традиційних моделях інвестиційний процес подається лише як набір (іноді послідовність) певних стадій. Перевагами запропонованої нами моделі є такі: акцентовано увагу на спрямованості інвестиційного процесу до головної цілі підприємства; відображено взаємозв'язок стратегічного планування (в його рамках стратегії інвестування) і інвестиційного процесу на підприємстві; відображено, як взаємозв'язаний інвестиційний процес з зовнішнім і внутрішнім середовищем підприємства: реалізація інвестиційних рішень викликає зміни у внутрішньому і зовнішньому середовищі, що може впливати на зміну головної цілі і подальшу стратегію розвитку підприємства; звернуто увагу на можливі стимули, які спонукають до генерації інвестиційних ідей і дають поштовх подальшому розвитку інвестиційного процесу підприємства.

Щодо стадій інвестиційного процесу, то тут слід зауважити, що якщо стосовно кількості етапів інвестиційного процесу у науковців розбіжностей практично немає (нагадаємо, що їх є три: передінвестиційний, інвестиційний, етап експлуатації), то кількість стадій на кожному етапі виділяється різна.

Ми пропонуємо виділяти сім стадій інвестиційного процесу: пошук інвестиційних можливостей; формулювання, первинна оцінка і відбір інвестиційних пропозицій; детальна розробка інвестиційних пропозицій; експертиза проектів і прийняття рішень по формуванню інвестиційного портфелю; інвестування; експлуатація інвестиційних проектів; післяінвестиційний контроль проектів і аналіз фактичної ефективності інвестиційного процесу.

Запропонована нами модель інвестиційного процесу на підприємстві, вважаємо, є доброю базою для розв'язання проблем, пов'язаних з його ефективністю.